N°. 237. 1852.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

JE MAINTIENDRAI

De prijs dezer Courant met het Bijblad is f 30 in het jaar; die van de Courant alleen f 20 en die van het Bijblad alleen f 15.

De prijs der advertentien is 25 cents per regel bij iedere plaatsing buiten de zegelregten en briefporten.

WOENSDAG 6 OCTOBER.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

NEDERLANDEN.

(Staatsblad n°. 153.) *WET van den 15den September* 1852, *houdende naturalisatie van* Johannes Schneider.

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien, of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat *Johannes Schneider* aan Ons zijn verlangen heeft te kennen gegeven om als Nederlander te worden genaturaliseerd, en tevens, door overlegging der bewijsstukken, opgenoemd in art. 6 der wet tot uitvoering van art. 7 der Grondwet, van den 28sten Julij 1850 (*Staatsblad* n°. 44), heeft doen blijken van het bezit der vereischten, voorgeschreven in art. 5 der voormelde wet,

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Eenig artikel.

De hoedanigheid van Nederlander wordt bij deze verleend aan *Johannes Schneider*, wapen-controleur der 2de klasse, geboren te *Zella St. Blasii* (hertogdom *Saksen-Gotha*), wonende te *Delft* (provincie *Zuidholland*).

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle ministeriële departementen, autoriteiten, collegien en ambtenaren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te 's Gravenhage, den 15den September 1852.

WILLEM.

De Minister van Justitie,
STRENS.

Uitgegeven den *vijf en twintigsten* September 1852.
De Staatsraad, Directeur van het Kabinet des Konings,
A. G. A. VAN RAPPARD.

(Staatsblad n°. 154.) *WET van den 15den September* 1852, *houdende naturalisatie van* Rasmus Christian Ploug.

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien, of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat *Rasmus Christian Ploug* aan Ons zijn verlangen heeft te kennen gegeven om als Nederlander te worden genaturaliseerd, en tevens, door overlegging der bewijsstukken, opgenoemd in art. 6 der wet tot uitvoering van art. 7 der Grondwet, van den 28sten Julij 1850 (*Staatsblad* n°. 44), heeft doen blijken van het bezit der vereischten, voorgeschreven in art. 5 der voormelde wet,

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Eenig artikel.

De hoedanigheid van Nederlander wordt bij deze verleend aan *Rasmus Christian Ploug*, officier van gezondheid der 1ste klasse, geboren te *Colding* (Koningrijk *Denemarken*), wonende te *Leeuwarden* (provincie *Friesland*).

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en dat alle ministeriele departementen, autoriteiten, collegien en ambtenaren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te 's Gravenhage, den 15den September 1852.

WILLEM.

De Minister van Justitie,
STRENS.

Uitgegeven den *vijf en twintigsten* September 1852.
De Staatsraad, Directeur van het Kabinet des Konings,
A. G. A. VAN RAPPARD.

(Staatsblad n°. 155.) *WET van den 15den September* 1852, *houdende naturalisatie van* Anne Paul François Rigot de Begnins.

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien, of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat *Anne Paul François Rigot de Begnins* aan Ons zijn verlangen heeft te kennen gegeven om als Nederlander te worden genaturaliseerd, en tevens, door overlegging der bewijsstukken, opgenoemd in art. 6 der wet tot uitvoering van art. 7 der Grondwet, van den 28sten Julij 1850 (*Staatsblad* n°. 44), heeft doen blijken van het bezit der vereischten, voorgeschreven in art. 5 der voormelde wet;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Eenig artikel.

De hoedanigheid van Nederlander wordt bij deze verleend aan *Anne Paul François Rigot de Begnins*, luitenant-kolonel van den generalen staf, adjudant van Zijne Majesteit in buitengewone dienst, geboren te *Coppet* (kanton *Waadt*, *Zwitserland*), wonende te *Vught* (provincie *Noordbrabant*).

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en dat alle ministeriele departementen, autoriteiten, collegien en ambtenaren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te 's Gravenhage, den 15den September 1852.

WILLEM.

De Minister van Justitie,
STRENS.

Uitgegeven den *vijf en twintigsten* September 1852.
De Staatsraad, Directeur van het Kabinet des Konings,
A. G. A. VAN RAPPARD.

Bij besluit van 2 October jl., n°. 72, heeft Zijne Majesteit goedgevonden, aan mr. *W. R.* baron *van Tuijll van Serooskerken*, Grootmeester van Hoogstdeszelfs Huis, als zoodanig fungerende bij H. M. de Koningin-moeder, vergunning te verleenen tot het aannemen en dragen van de onderscheidings-teekenen der ridderorde van St. Stanislaus 1ste klasse, hem door Z. M. den Keizer van Rusland geschonken.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 27sten September 1852, n°. 50, is aan *L. van Driel van Goudswaard*, op zijn daartoe gedaan verzoek een eervol ontslag verleend uit zijne betrekking van kantonregter te Oud-Beijerland.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 29sten September jl., n°. 60, zijn, met ingang van den eersten October 1852, naar ouderdom in rang bevorderd:

tot kapitein ter zee de kapitein-luitenant ter zee *A.* baron *Collot d'Escury*;

tot kapitein-luitenant ter zee, de luitenant ter zee der 1ste klasse *P. A. M. Hinlopen*;

tot luitenant ter zee van de 1ste klasse, de luitenant ter zee van de 2de klasse *J. Osti*; en

bij het corps mariniers, tot kapitein der 1ste klasse, de kapitein der 2de klasse *J. L. A.* baron *Quarles de Quarles*;

tot kapitein der 2de klasse de 1ste luitenant *P. E. Kindt*, en

tot 1sten luitenant de 2de luitenant *J. W. Verhaagen*.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

De Minister van Binnenlandsche Zaken heeft, krachtens art. 99 laatste zinsnede der kieswet, na Gedeputeerde Staten van *Friesland* te hebben gehoord, bij beschikking van den 2den October 1852, naar aanleiding der daartoe gedane verzoeken van eenige kiezers te *Vrouwen-Parochie* en *St.-Jacobi-Parochie*, gemeente HET BILDT, alsmede van eenige ingezetenen van het dorp *Berlikum*, gemeente MENALDUMADEEL, met wijziging zijner beschikking van den 10den November 1851, in het hoofdkiesdistrict *Leeuwarden* de navolgende onderkiesdistricten aangewezen:

Onderkiesdistricten en hoofdplaatsen.	Gemeenten, in elk onderkiesdistrict begrepen.
Leeuwarden.	Leeuwarden.
1ste onderkiesdistrict Leeuwarderadeel (hoofdplaats Stiens).	Finkum. Hijum. Stiens. Britsum. Cornjum.
2de onderkiesdistrict Leeuwarderadeel (hoofdplaats Leeuwarden).	Jelsum. Lekkum. Miedum. Huizum. Goutum. Hempens. Teerns.
3de onderkiesdistrict Leeuwarderadeel (hoofdplaats Wirdum).	Wirdum. Swichum.
1ste onderkiesdistrict Menaldumadeel (hoofdplaats Menaldum).	Menaldum. Dronrijp. Beetgum. Schingen. Slappeterp.

Onderkiesdistricten en hoofdplaatsen.	Gemeenten in elk onderkiesdistrict begrepen.
2de onderkiesdistrict (hoofdplaats Berlicum).	Berlicum.
	Wier.
	Klooster Anjum.
3de onderkiesdistrict (hoofdplaats Deinum).	Engelum.
	Marssum.
	Deinum.
	Blessum.
	Boxum met Ritzumazyl, behoorende onder Marssum.
Franeker.	Franeker.
Franekeradeel (hoofdplaats Franeker)	Franekeradeel.
Harlingen.	Harlingen.
Bolsward.	Bolsward.
Barradeel (hoofdplaats Sexbierum).	Barradeel.
1ste onderkiesdistrict het Bildt (hoofdplaats St.-Anna-Parochie).	Sint-Anna-Parochie.
2de onderkiesdistrict het Bildt (hoofdplaats St.-Jacobi-Parochie).	Sint-Jacobi-Parochie.
3de onderkiesdistrict het Bildt (hoofdplaats Vrouwen-Parochie).	Vrouwen-Parochie.
1ste onderkiesdistrict Wonseradeel (hoofdplaats Makkum).	Makkum.
	Idsegahuizum.
	Piaam.
	Gaast.
	Terwoude.
	Engwier.
	Cornwerd.
	Zurich.
2de onderkiesdistrict Wonseradeel (hoofdplaats Bolsward).	Tjerkwerd.
	Greonterp.
	Dedgum.
	Hieslum.
	Barraga.
	Allingawier.
	Longerhouw.
	Exmorra.
	Burgwerd.
	Hichtum.
	Hartwerd.
	Ugoklooster.
	Oldeklooster.
	Schettens.
3de onderkiesdistrict Wonseradeel (hoofdplaats Witmarsum).	Witmarsum.
	Arum.
	Lollum.
	Kimswerd.
	Pingjum.
	Wons.
	Schraard.
1ste onderkiesdistrict Tietjerksteradeel (hoofdplaats Rijperkerk).	Oudkerk.
	Wijns.
	Giekerk.
	Oenkerk.
	Rijperkerk.
	Tietjerk.
	Suawoude.
	Hardegarijp.
2de onderkiesdistrict Tietjerksteradeel (hoofdplaats Bergum).	Bergum.
	Garijp.
	Suameer.
	Eernerwoude.
	Eestrum.
	Oostermeer.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

De *Moniteur* van den 3den dezer behelst het volgende artikel: » De Prins-President is diep getroffen door de talrijke blijken van deelneming die hij ontvangt naar aanleiding van den te Marseille ontdekten aanslag. Evenwel moet men zich het gevaar, hetwelk den Prins heeft bedreigd, niet te groot voorstellen; de Voorzienigheid waakte voor hem, en zij heeft veroorloofd dat het buitendien gebrekkige moordtuig vóór de komst van den Prins te Marseille ontdekt werd. Frankrijk bedekke met zijne verachting de verfoeijelijke plannen van eenige ellendelingen. Voortaan behooren zij aan de justitie."

In het ministeriele dagblad *la Patrie* leest men het volgende: » Een der achtenswaardigste mannen van het departement van de Gard, de markies van Dampmartin, de maire der stad Uzès, is den 30sten September, ten 6 ure 's ochtends vermoord. Uit zijn huis gaande, werd hij door een geweerschot neêrgeveld. Men weet niet waaraan deze snoode misdaad toegeschreven moet worden."

Volgens onderscheiden andere berigten uit Parijs werd die moord aldaar algemeen als eene politieke wraakoefening beschouwd; men voegde er bij dat de markies, toen hij op den drempel zijner woning doodgeschoten werd, op het punt stond van met een aantal andere inwoners der stad den Prins-President te Nimes te gaan verwelkomen, en dat hij een vertrouwd vriend was van den minister van algemeene politie, maar vroeger tot de legitimisten-partij had behoord, terwijl de bevolking der stad meermalen in de laatste jaren, even als die van het geheele departement, blijken gaf van ultra-republikeinsche gezindheid.

— Weder is een pas gekozen gemeenteraad, die van Montréal, krachtens de onlangs gemaakte wet, door den departements-prefect in de uitoefening zijner functie geschorst en door eene van overheidswege benoemde gemeentelijke commissie vervangen. De reden van dezen maatregel wordt in het besluit aldus opgegeven: » Overwegende dat wel is waar in den regel de regering de indiensttreding en handelingen van een gemeenteraad moet afwachten om zijnen geest te beoordeelen; dat er evenwel bijzondere gevallen zijn, die reeds dadelijk alle betrekking onmogelijk maken tusschen het hooger bestuur en den gekozen raad, tusschen degenen die den eed afleggen moeten en de overheid welke dien eed moet afnemen; dat het alsdan voor de regering een pligt is de eer van het algemeene stemregt en de door eene afgedwaalde gemeente haar zelve aangedane beleediging te wreken," enz.

BELGIE.

De Fransche regering heeft, ter beantwoording van het door het Belgische ministerie aan de volksvertegenwoordiging gegeven verslag van de met Frankrijk gevoerde onderhandelingen, in den Franschen *Moniteur* van den 3den dezer de jongste nota doen plaatsen, die daarover, onder dagteekening van den 17den September, aan den Belgischen gezant gezonden is; het regerings-blad voegt er bij dat op dit stuk nog geen officieel antwoord is ontvangen.

Deze nota schetst uit het Fransche oogpunt den loop der onderhandelingen; zij betoogt vooral dat het Belgische kabinet ten onregte het voorkomen van een plotselingen inval geeft aan het besluit der Fransche regering om de invoerregten op Belgische steenkolen te verhoogen, ingeval Belgie weigeren mogt het handelsverdrag van 1845 voorloopig en behoudens de uitkomst van nadere onderhandelingen, weder in werking te brengen; dat integendeel de Fransche regering zich zoodanigen maatregel steeds voorbehouden en het Belgische bewind hiervan niet onkundig gelaten heeft. Ten bewijze voert de nota aan, dat de Belgische minister van binnenlandsche zaken den 15den Augustus jl., in een onderhoud met den Franschen gezant te Brussel, gezegd heeft: » Frankrijk schijnt onze steenkolenmijnen te willen bedreigen; maar ik tart het, voor onze steenkolen zijne grenzen te sluiten; het kan ze niet missen; een verhoogd invoerregt zoude geen zes maanden lang kunnen worden in stand gehouden; niemand zou er eerder tegen opkomen dan de fabrieken in het noorderdeel van uw land. Wij zijn niet beducht voor de mededinging der Engelsche steenkolenmijnen; in Nederland, waar de invoer van Engelsche steenkolen minder bezwaard is dan in het binnenste van Frankrijk, is de mededinging derzelve voor onze steenkolenmijnen niet nadeelig."

De Belgische regering integendeel is het, volgens de nota, » die *nieuwigheden* te berde brengt, die hindernissen opwerpt tegen de voortduring der goede verstandhouding, die den handelsvrede tusschen Belgie en Frankrijk stoort," want zij heeft, als voorwaarde van de instandhouding der oude betrekking tusschen de beide landen, bepalingen geëischt ten nadeele der Fransche wollen goederen en ter waarborging der aan de Belgische steenkolen verleende gunsten.

Vervolgens wederlegt de nota het door de Belgische mededeeling opgewekte denkbeeld, dat Frankrijk door eene verzwaring van invoerregten de Belgische regering tot eene schending der constitutie dacht te dwingen en haar ontzag voor de constitutie met minachting bejegend had: immers wat het Fransche gouvernement verlangde, was alleen dat de Belgische regering het vervallen handelsverdrag zou doen herleven zonder *voorafgaande* goedkeuring der wetgevende kamers, en daarvoor later, op grond van het dringende der omstandigheden, eene zoogenaamde *bill van indemniteit*, een in constitutionele Staten gebruikelijk middel, van de kamers zoude vragen.

De nota besluit met een verzoek om spoedig antwoord, zullende het van dat antwoord afhangen of tot de tegen Belgie voorgenomen maatregelen al dan niet zoude worden overgegaan. » Deze maatregelen — zegt de Fransche minister van buitenlandsche zaken — zijn de regtmatige uitoefening van een regt hetwelk wij ons hebben voorbehouden. Mogt Belgie, bij wijze van represaille, hoogere regten op onze producten leggen en met ons eenen tarief-oorlog aanvangen, dan zoude het de geheele verantwoordelijkheid op zich nemen voor eenen staat van zaken, dien wij trachtten te vermijden."

Het officiele antwoord der Belgische regering op deze nota is, gelijk men uit de *Indépendance Belge* verneemt, juist den 2den dezer maand te Parijs ontvangen en zal onverwijld in het Belgische regeringsblad worden openbaar gemaakt met andere tot nog toe geheim gehouden stukken betrekkelijk deze onderhandelingen.

— Uit Brussel en uit Bergen wordt gemeld, dat de leerlingen der aldaar gevestigde staatsscholen van middelbaar onderwijs, ter godsdienstige inwijding van het nieuwe schooljaar eene misse in de kerk hebben bijgewoond. Men weet dat deze misse vroeger in het schoolgebouw werd gevierd, maar dat de hooge geestelijkheid zich in 1851 verpligt achtte, ook dit blijk van medewerking te weigeren aan het staatsonderwijs, voor welks zedelijke en godsdienstige strekking haar de verlangde waarborgen niet waren gegeven. Het aantal leerlingen dier scholen schijnt niet te verminderen maar veeleer toe te nemen.

— In een voornaam Brusselsch dagblad, de *Emancipation*, leest men het volgende: » De bedelarij wordt thans in Belgie door 90,754 personen uitgeoefend. Dit getal stijgt tot omstreeks 95,000, wanneer de in de bedelaarsgestichten van Hoogstraeten, de Cambre, Brugge, Rijsselede, Bergen en Reckheim geplaatste bedelaars daarbij worden geteld. Van het eerstgenoemde cijfer zijn 44,235 in Oost-Vlaanderen, 18,095 in Braband, 8783 in West-Vlaanderen, 6699 in Henegouwen, 6207 in Antwerpen enz. Het arrondissement Brussel telde op den 1sten dezer maand 5093 bedelaars."

— Reeds is gemeld dat de ten vorigen jare benoemde staatscommissie haar rapport omtrent de inrigting van het Belgische krijgswezen heeft uitgebragt. Deze commissie bestond uit drie en twintig leden, allen tot de hooge militaire of burgerlijke staatsambtenaren, of tot de leden der wetgevende kamers behoorende, en zóó gekozen, dat zooveel mogelijk al de uiteenloopende gevoelens vertegenwoordigd werden. Zij was alleen geroepen om advies te geven en voorstellen te doen, en hoewel de minister van oorlog met den titel van voorzitter was bekleed, weigerde het departement van oorlog het gevoelen der regering over de voorstellen der commissie aan haar te doen kennen of met haar in overleg te treden.

Beginnende met de algemeene vraagstukken, verklaarde de commissie eenstemmig dat Belgie in zijne door de volkenregtelijke verdragen vastgestelde onzijdigheid, geene genoegzame veiligheid vond maar een krijgswezen behoefde. Volgens het oordeel van verscheiden leden was de aan Belgie door de tractaten gewaarborgde onzijdigheid veeleer eene reden te meer om een sterk krijgswezen noodig te achten, dewijl zij Belgie belette ter afwering van welligt opkomende gevaren politieke bondgenootschappen aan te gaan.

Vervolgens overgaande tot het vraagstuk der vestingen, besloot de commissie, na eene beraadslaging die haar verscheiden zittingen achtereen bezig hield, met acht stemmen tegen éene (terwijl negen leden zich buiten stemming hielden), dat het Belgische leger zóó moest worden ingerigt, dat het op de grenzen des lands wederstand bieden en het binnendringen des vijands beletten konde. Eenparig oordeelde de commissie, dat bij eenen aanval uit het zuiden Antwerpen, bij eenen aanval uit het noorden of oosten Antwerpen of Bergen de wijkplaats van 's lands

hooge regering moest zijn. De vestingen van de Maas en de Schelde achtte zij onmisbaar; en aangaande nieuw aan te leggen vestingwerken oordeelde zij dat België, ten einde de opofferingen voor 's lands weerbaarheid niet geheel buiten evenredigheid met 's lands hulpbronnen mogten toenemen, zich bepalen moest tot het aanleggen van werken die onmisbaar zijn voor de verdediging des lands met zijne eigen krachten, en daarbij moest afzien van plannen om operatie-lijnen voor ter hulp komende buitenlandsche legers daar te stellen. Eenstemmig verklaarde zij zich voor de vroeger reeds herhaaldelijk aanbevolen slooping der vestingwerken van Yperen, Meenen, Philippeville, Mariënburg en Bouillon, doch voor het behoud der vestingwerken van Nieuwpoort en Bergen. Zij erkende de onmisbaarheid der volgende nieuwe fortificatiewerken: een verschanst kamp bij Antwerpen, werken tot verdediging van het Vlaamsche Hoofd, versterking van den doortogt bij Oirschot, en veldwerken tot bedekking van den doortogt bij Mechelen. In de aan reeds bestaande en te behouden vestingen uit te voeren werken wilde zij onderscheid gemaakt hebben tusschen het wenschelijke en het dringend noodige: tot dit laatste bragt zij de voltooijing der citadel van Diest en der bomvrije gebouwen op de citadel van Antwerpen. Eenparig oordeelde zij voor de te behouden vestingwerken de volgende strijdkrachten noodig: voor de gelijktijdige bewaking 40,415 man van alle wapenen, — voor de gelijktijdige goede verdediging 51,809 man, — voor de gelijktijdige krachtdadige verdediging 70,977 man. Zonder nog over de sterkte en zamenstelling van het reserve-leger te willen beslissen, verklaarde de commissie, met 15 van de 16 stemmen, dat het leger te velde insgelijks zestig duizend man sterk moest zijn; vervolgens stelde zij, insgelijks met 15 van de 16 stemmen, het effectief der reserve-troepen op veertig duizend man, vooreerst de vraag onaangeroerd latende, uit welke bestanddeelen deze magt moest worden zamengesteld. Daarbij oordeelde de commissie dat de inrigting van het leger te velde beraamd diende te worden op den voet eener sterkte van vijftig duizend man, ten einde het, wanneer het noodig mogt worden, door ontleening van 10,000 man aan de garnizoenen, tot de sterkte van 60,000 man te brengen.

De noodzakelijkheid eener geheele herziening der wetsbepalingen op de verpligte krijgsdienst erkennende, nam de commissie dadelijk eenstemmig de volgende bepaling aan: » In vredestijd blijven de militiens tien jaren in dienst. Doch de lotelingen van de zevende, de achtste, de negende en de tiende ligting, die de reserve uitmaken, zullen met onbepaald verlof naar huis gezonden worden, en zullen kunnen huwen." De tijd dien de lotelingen onafgebroken onder de wapens moeten doorbrengen, werd, met 15 van de 17 stemmen, gesteld op minstens drie achtereenvolgende jaren.

Eene militaire school werd eenstemmig onmisbaar geacht.

De vraag of de eigenlijk gezegde regements-kinderen in eene compagnie dienen vereenigd te worden, werd met 7 tegen 6 stemmen ontkennend beantwoord; een voorstel tot oprigting eener school voor » pupillen van het leger", met 8 tegen 8 stemmen verworpen.

Met meerderheid van stemmen oordeelde de commissie dat het kamp van Beverloo behouden, en met algemeene stemmen, dat alle aldaar nog bestaande tijdelijke gebouwen door vaste vervangen moesten worden zijnde het door sommige leden aanbevolen stelsel van kampement onder tenten minder doelmatig geacht. Ook het behoud van het afzonderlijk kamp tot oefening der artillerie te Brasschaet werd eenstemmig wenschelijk verklaard; zoo ook het behoud van den constructiewinkel en de wapenfabriek te Luik en van de school voor vuurwerkers.

PORTUGAL.

Het Portugesche regeringsblad van den 22sten September jl. behelst de volgende mededeeling: » Wij zijn gemagtigd te verklaren dat er geen grond bestaat voor het in omloop gebragte gerucht, dat het gouvernement voornemens is zich de bezittingen der godsdienstige vereenigingen en broederschappen en der leenbanken toe te eigenen, om de opbrengst derzelve tot het aanleggen van spoorwegen of tot eenig ander doeleinde te besteden."

Een der voorname Madridsche dagbladen behelst berigten uit Lissabon van bovenstaande dagteekening, volgens welke het Portugesche gouvernement voortging maatregelen te nemen om door eene vrijgevige wijziging van het tarief de opbrengst der in- en uitvoerregten te verbeteren.

ENGELAND.

De Engelsche dagbladen van de onderscheiden partijen spreken breedvoerig over eene rede die een der leden van den ministerraad, de heer Henley, de voorzitter van het bestuur voor handelszaken, in de vorige week aan een gastmaal te Banbury tot zijne kiezers heeft gehouden. Wel behelst deze rede geene bepaalde verklaringen omtrent de voornemens van het ministerie, inzonderheid ten opzigte der financiële en handelswetgeving, doch zij wordt, daar het ministerie thans zoo karig is met verklaringen, gretig als stof voor den dagbladenstrijd aangegrepen.

De heer Henley stelde zich bij zijne rede vooral ten doel de bewering der oppositie, dat het ministerie geene beginselen heeft, te wederleggen. Hij betoogde integendeel, dat terwijl alle andere partijen bij voorkomende gelegenheden hare beginselen hadden verzaakt, lord Derby en zijne politieke vrienden steeds waren getrouw geweest aan vaste beginselen, als zoodanig vermeldde hij: het ontzag voor de regten der Kroon; eerbied voor den constitutionelen invloed van den erfelijken tak der volksvertegenwoordiging, de in het Hoogerhuis vereenigde aristokratie, en afkeuring van pogingen om deszelfs gevoelen door gelijktijdige benoeming van een groot aantal nieuwe pairs krachteloos te maken; afkeuring van elke poging om de wettelijke voorregten en goederen der staatskerk aan te tasten; de hoogachting van het godsdienstonderrigt en de overtuiging dat een bloot wereldlijk volksonderwijs voor Engeland verderfelijk zoude zijn. Omtrent de handelsstaatkunde zeide hij, dat hij in der tijd de invoering van het vrijhandelsstelsel niet had kunnen goedkeuren, zoo lang hij de werking daarvan op al de volksbelangen niet door de ervaring kende en daardoor de ongegrondheid zijner vrees voor deszelfs strekking had leeren inzien; later had hij steeds aan de belanghebbenden bij het landbedrijf gezegd dat het behoud van het vrijhandelsstelsel niet zoude afhangen van deszelfs werking op het landbedrijf alleen, maar van den invloed dien het op den toestand van het geheele volk zoude blijken te hebben; ten opzigte van dit laatste achtte hij de proefneming nog niet beslissend, daar zijns oordeels eenige toevallige omstandigheden, met name de goudproductie in Californië en Australië, de landverhuizing en de vermindering der bevolking door buitengemeene sterfte in Ierland de natuurlijke werking der tegenwoordige handelswetgeving gewijzigd en hare schadelijke strekking verzacht hadden.

De rede van den heer Henley werd door de aanwezigen sterk toegejuicht; een hunner bekende echter dat hij, bij al het goede hetwelk hij had gehoord, toch ook gaarne iets meer had willen zien van dat heerlijke verschiet hetwelk de kanselier der schatkist voor het landbedrijf en voor alle andere volksbelangen tevens meende te ontwaren.

— De onlangs in Ierland gevestigde vereeniging » tot bevordering der godsdienstige gelijkheid" vindt bij de Engelsche liberalen, op wier medewerking in het Parlement zij rekende, tot nog toe den verwachten bijval niet. Een der hoofdonderwerpen waarop de aandacht dier vereeniging gevestigd is, zijn de wereldlijke voorregten en rijke goederen der Anglikaansche of staatskerk in Ierland; zij beweert dat die goederen thans, zoolang zij in het bezit van de kerk der minderheid zijn, alleen dienende om eenige geestelijken in overdaad te doen leven, niet aan hunne bestemming beantwoorden, en op eene andere wijze behooren te worden aangewend. Maar zij laat onzeker, hoe zij die, wanneer zij eens aan de staatskerk ontnomen zouden zijn, zoude willen aanwenden. Liberale bladen geven het vermoeden te kennen dat zij eigenlijk eenvoudig de toeëigening derzelve aan de Roomsch-katholieke Kerk bedoelt, en ontzeggen daarom hunnen bijval aan de vereeniging. Het bestuur der vereeniging vermeldt in eene thans openbaar gemaakte circulaire aan hare voorstanders, verscheiden plannen die voorgesteld zijn, maar waartegen bedenkingen gemaakt worden: 1°. elke uitkeering van staatswege aan eenig godsdienstig genootschap te doen ophouden; dit zou, naar het oordeel der vereeniging, het kwaad, namelijk dat groote inkomsten die in vroeger tijden voor de godsdienstige belangen des volks afgezonderd zijn, aan hare bestemming worden onttrokken, laten bestaan en nog verergeren; 2°. de kerkelijke inkomsten vooraan te besteden tot algemeenen armen-onderstand, die oorspronkelijk mede in de bestemming dier fondsen lag; doch dan zouden zij, naar de vereeniging meent, louter eene bate zijn voor de eigenaren der grondeigendommen die thans met het onderhoud der armen bezwaard zijn; 3°. het derde plan, de toewijzing der bedoelde inkomsten aan de graafschaps- (of provinciale) kas, zoude, naar de vereeniging meent, aan dezelfde bedenking als het tweede onderhevig zijn; 4°. de aanwending derzelve voor het openbaar onderwijs zoude aan het Protestantsch gouvernement slechts een nieuw middel tot verongelijking van eenige kerkgenootschappen opleveren; 5°. de verdeeling onder de drie in Ierland bestaande kerkgenootschappen naar mate van elks talrijkheid en behoeften, zoude door het gouvernement niet eerlijk worden uitgevoerd. Ten laatste vermeldt de vereeniging een plan hetwelk de moeijelijkheid verschuiven en later gemakkelijker op te lossen zoude maken, namelijk om alle goederen der Iersche staatskerk, naar mate zij door versterf openvallen, te verkoopen en de opbrengst vooreerst op eene veilige en rentegevende wijze te beleggen, ten einde later over hare bestemming te beslissen.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'S GRAVENHAGE, *den 5den October* 1852.

Dezer dagen is van Regeringswege afgewezen het verzoek van Sebastiaan Cremers, ondernemer eener wagendienst tusschen Maastricht en Heerlen, om kwijtschelding van vier geldboeten, te zamen van f 35, waartoe hij op 15 Februarij 1850 door den kantonregter te Maastricht is veroordeeld, wegens onderscheidene overtredingen van het reglement van 24 November 1829 (*Staatsblad* n°. 73).

UITTREKSELS UIT DE VERSLAGEN aangaande den toestand der onderscheiden provinciën over het jaar 1851, *door de Gedeputeerde Staten aan de Staten hunner provincie in de gewone Zomervergadering dezes jaars, volgens art.* 162 *der wet van 6 Julij* 1850 (Staatsblad *n°.* 39), *ingediend.*

(Vervolg; — zie ons n°. 231.)

XV. AMBACHTS- EN FABRIEKS-NIJVERHEID. (Slot.)

Zeeland:

De calicot-weverijen, de twee garancine-fabrieken te Middelburg en te Zierikzee, en de meestoven zijn de voornaamste fabrieken in Zeeland. In de calicot-weverijen is in 1851 aan 922 personen werk verschaft; er zijn 149,451 stukken calicot van onderscheiden breedte vervaardigd benevens 5348 drillings, en daarvoor is aan werkloon uitbetaald f 136,891.76; dat is f 17,713.02 meer dan in 1850. De beide garancine-fabrieken verkeeren in een gunstigen toestand. De 59 in Zeeland bestaande meestoven hebben in den reedtijd van 1850—51 te zamen 7948 vaten meekrap gereed, benevens 199,879 ponden racine. In 1851 is vergunning verleend tot het oprigten van eene meekrapfabriek met een stoomwerktuig, eene meestoof, eene olieslagerij, drie steenbakkerijen, drie korenmolens en een pelmolen.

Utrecht:

In deze provincie zijn de meeste fabrieken in de stad Utrecht en te Amersfoort gevestigd.

In de stad Utrecht zijn, buiten 's Rijks Munt en de werkplaats der Rhijnspoorweg-maatschappij tot reparatie van locomotiven, vooral te vermelden de fabriekinrigting der heeren de Heus, waarin de koperpletterij, de kopergieterij, de vervaardiging van metalen knoopen en van gaz gedreven worden; de ijzergieterij van de Waal en Comp.; de gazfabriek van den heer Droinet; de sigaren-fabriek van den heer Ribbius Pelletier, die 150 werklieden bezigt; de zeepziederij van Schuurman en Comp.; de goud- en zilversmederij van den heer J. M. van Kempen, nog pas in werking gekomen; de orgelmakerij van de firma Bätz en Comp.; de fabriek van landbouwgereedschappen van den heer Jenken; de loodwitfabriek van den heer Gr. Hoogeveen en Comp., waarbij in 1851 eene meniefabriek is gevoegd; de steenbakkerij van de weduwe Rose en Zoon, die 67 werklieden bezigt. Bijzonderheden waaruit de staat dezer en andere minder belangrijke fabrieken zoude kunnen beoordeeld worden, deelt het verslag niet mede. Alleen wordt opgegeven dat in de fabrieken te Utrecht 12 stoomwerktuigen in gebruik zijn van omstreeks 150 paardenkrachten.

Te Amersfoort zijn 16 weverijen, 12 katoenspinnerijen, eene wolkammerij, 2 vloerkleedenfabrieken, 2 kamelshaar-twijnderijen, eene calicotfabriek, 10 bleekerijen, 8 haarspinnerijen, 4 spijkerfabrieken, 6 leerlooijerijen, eene chocoladefabriek, eene olieslagerij en een schorsmolen. Omtrent den staat dezer fabrieken wordt uit het verslag der kamer van koophandel en fabrieken te Amersfoort het volgende medegedeeld:

„ Het fabriekwezen kan gezegd worden in vrij voldoenden toestand te hebben verkeerd. De weverijen gingen tamelijk druk, zoodat het voor de handwerkslieden niet aan werk heeft ontbroken. Het debiet was redelijk groot, doch tegen lage prijzen. Eene bijzondere vermelding verdient het fabricaat van calmink, hetwelk de vereeniging van fabrikanten te Amersfoort in het jaar 1850, bij gebreke van den invoer van het Russisch calmink, heeft begonnen te doen vervaardigen, en waarin zij zoo naar wensch is geslaagd, dat, blijkens genomen proeven, het door haar gefabriceerde verreweg het Russisch calmink in deugdelijkheid overtreft en dien ten gevolge boven hetzelve wordt verkozen.

„ De katoenspinnerijen zijn op denzelfden voet als in het vorige jaar geregeld blijven voortwerken. De zijdetwijnderijen zijn meer kwijnende geweest. De haarspinnerijen gingen druk en gaven aan vele handen arbeid. De kemelshaar-twijnderijen echter zijn sedert het vorige jaar weder zeer kwijnende geweest."

In het overige der provincie verdienen de rijtuigfabriek en de tapijtfabriek te Maarssen, de metaalgieterij en koperslagerij te Zeist, alsmede de kagchelfabriek aldaar, bijzondere vermelding, terwijl vooral onder Zuilen en Jutphaas groote steen-, pannen- en tegelbakkerijen bestaan. Omtrent de toestand ook van deze fabrieken vindt men in het Utrechtsche verslag niets.

Friesland:

De olieslagerijen, 24 in getal, hadden in 1851 een goed debiet van olie, raap- en lijnkoeken. Het getal oliemolens in Friesland is steeds toenemende. Over het algemeen heeft het deze niet aan werk ontbroken, ofschoon de winstgevendheid wel iets te wenschen overliet, ten gevolge van den teruggang der zaadprijzen.

Steen- en pannenfabrieken, tegel- en pottebakkerijen worden in het Friesche verslag 53 opgeteld, namelijk 36 steen- en pannefabrieken en 17 tegel- en pottebakkerijen. Aanhoudend vonden zij van haar fabricaat een goeden aftrek. De gunstige vooruitzigten echter, waarmede de pannebakkerijen in het voorjaar hare werkzaamheden aanvingen, werden niet verwezenlijkt, terwijl ook het debiet niet zoo levendig was als in 1850. De Friesche pottebakkerijen hadden een geregelden afzet, dat ook met de steenbakkerijen het geval was, die onafgebroken hebben kunnen voortwerken. Door de aanhoudende vraag naar steen bestond er nu en dan gebrek aan dat artikel, waardoor de prijs daarvan eenigermate is gestegen. De tegelbakkerijen hielden zich zeer goed staande, hoewel eenige meerdere evenredigheid tusschen de buitenlandsche verzendingen en de winsten, die daarvan worden getrokken, wenschelijk blijft.

In den toestand der Friesche leerlooijerijen is in 1851 weinig verandering voorgevallen. Over het algemeen klaagt men over teruggang in de prijzen van het inlands gefabriceerde leder. Het getal runmolens, dat, voor zooveel uit de bekomen opgaven kon worden opgemaakt, 8 bedraagt, wordt voor de behoeften der provincie meer dan voldoende geoordeeld. Leerlooijerijen zijn er volgens de bij het provinciaal bestuur ontvangen opgaven 25.

Van de cichorei-fabrieken (maalderijen en droogerijen), ten getale van minstens 38, wordt gezegd, dat haar product een redelijk goeden aftrek vond. Men betreurt het evenwel, dat de prijzen van dit artikel door de groote concurrentie worden gedrukt, hetgeen evenzeer van de belangrijke cichorei-droogerijen valt op te merken, wier getal evenwel in 1851 weder is vermeerderd met eene te Franeker.

De toestand der zoutziederijen en zeepziederijen blijft zeer ongunstig. Van de 5 te Harlingen bestaande zoutziederijen wordt gemeld, dat zij in groot verval verkeeren; ook de zeepziederij aldaar is kwijnende, terwijl die te Akkrum heeft opgehouden te bestaan.

Kalkbranderijen zijn er 21; over het algemeen is de kalk tot zeer lage prijzen verkocht geworden, waarvan men de groote mededinging als oorzaak beschouwt. Het gebruik van cement was in 1851 belangrijk minder dan in het voorgaande jaar. De bestaande cementmolens, wier getal geene verandering schijnt te hebben ondergaan, hebben nogtans voortdurend voldoende kunnen werken.

Van den toestand der houtzaagmolens wordt weder eene gunstige getuigenis afgelegd. Hun getal is, volgens de verkregene opgaven, in het geheel 42. Zij hebben, even als in het vorige jaar, ook in 1851 gedurig kunnen voortwerken. Het gebruik van hout was aanzienlijk, zoodat van buiten de provincie nog al belangrijk veel gezaagd hout is aangevoerd geworden. Ofschoon de bedongene prijzen laag zijn geweest, was echter het debiet vrij goed te noemen. Er is in 1851 een nieuwe houtzaagmolen opgerigt en op twee bestaande de stoom toegepast. Ook is vergunning verleend tot de daarstelling eener stoommachine met twee ketels voor eene houtzagerij en een ijzeren vijzelmolen, welk stoomwerktuig tevens zal moeten dienen voor eene droogmakerij.

De tabaksfabrieken, wier getal in Friesland steeds toenemende is, hadden door goed debiet genoegzaam werk. Door de, uit de vermeerdering dezer fabrieken voortvloeijende concurrentie werden de prijzen van den tabak echter dikwijls zeer gedrukt. Het maken van sigaren wordt door eigen ingezetenen met vrucht uitgeoefend. In 1851 zijn weder twee nieuwe tabaksfabrieken opgerigt.

De boezelfabrieken te Leeuwarden en Sneek hebben, ofschoon de mededinging van elders, voldoende kunnen doorstaan, echter in 1851 traag gewerkt, waarvan als oorzaak wordt opgegeven de zachte weersgesteldheid van het vorig wintersaizoen.

Ten aanzien der wolkammerijen had geene verandering ten goede plaats. Meer en meer wordt de handen-arbeid daarin door de machinale bewerking verdrongen; zoo is in 1851 vergunning verleend tot het bezigen eener stoommachine bij eene wolspinnerij te Sneek, welke machinerie tevens tot het malen van rogge en tarwe benuttigd wordt.

Ondanks de groote mededinging van elders hadden de calicotweverijen voortdurend werk en konden zij zich goed staande houden.

De vellenblooterijen en lijmziederijen, ten getale van 8, blijven ten gevolge van den sterken uitvoer van schapen naar Engeland, nog steeds kwijnende.

Met de azijnmakerijen, twee in getal, ging het gunstiger dan in het vorig jaar. Zij hebben meer debiet gehad.

Niet zoo gunstig als in 1850 stond het met de bierbrouwerijen, ten getale van 6. Men schrijft dit toe aan den koelen zomer, zijnde het overigens eene bekende daadzaak dat de hoedanigheid der Friesche bieren meer en meer verbetert.

De Friesch-groen-fabrieken ondervonden in 1851 geen vooruitgang. Er heeft zich in dat artikel weinig vraag opgedaan. Evenwel schijnen zij in den laatsten tijd eenigzins te zijn verlevendigd.

Door het voortdurend mislukken van den aardappeloogst, hebben de siroop-fabrieken niet met voordeel kunnen werken en bijna moeten stilstaan. De vraag naar aardappel-siroop was echter nog al belangrijk, doch de prijzen stonden niet in verhouding tot hetgeen voor de aardappelen moest worden besteed.

Volgens de bij het provinciaal bestuur ontvangen opgaven, zijn er 67 wind-korenmolens; terwijl in 1851 vergunning werd verleend tot het oprigten van vier nieuwe en een korenmolen is daargesteld, welke door stoom in beweging wordt gebragt.

Er bestaan 20 scheepstimmerwerven, even zoovele touwslagerijen, 11 zeilmakerijen, 68 smederijen en 7 mast- en blokmakerijen, waarvan echter wordt opgemerkt, dat zij geen vooruitgang ondervonden en als kwijnende te beschouwen zijn.

Het Friesche verslag besluit dit hoofdstuk met in het algemeen omtrent den toestand der ambachts- en fabriekenijverheid op te merken, dat die wel niet ongunstiger genoemd kon worden dan in het voorgaande jaar, maar toch in sommige opzigten, ter oorzake van te groote concurrentie, teruggang der prijzen en van den druk der accijnsen op sommige artikelen, te wenschen overliet.

Overijssel:

De Twentsche fabrieken hebben gedurende het jaar 1851 veel werk gehad en zich in een bloeijenden toestand mogen verheugen. Eene vermeerderde verzending van hare voortbrengselen naar de Oost-Indien, het toenemend verbruik der artikelen voor binnenlandsch debiet bestempeld worden als oorzaken van dien gunstigen staat beschouwd.

De katoenspinnerijen, welke door stoom gedreven worden, bestaan te Almelo, Enschedé en nabij deze plaats onder de gemeente Lonneker, welke laatste bekend is onder den naam van Enschedésche katoenspinnerij. Deze wordt vooral op eene groote schaal gedreven en is in volle werking geweest. Er zijn 4000 zoogenaamde zelfwerkende spindels geplaatst, met de vereischte preparatie- en voorspinmachines, welke laatste een gedeelte in de fabriek zelve was gemaakt. De voordeelen dezer spinnerij waren niet groot en het dividend der winst was hoogst gering.

De katoenspinnerijen, die door handen worden gedreven, kunnen tegen die met stoom niet concurreren, hoezeer de toestand van die te Rijssen als welvarende wordt opgegeven. Men treft ze buitendien te Borne, Delden, Haaksbergen, Lonneker en Ootmarssum aan.

De kettingsterkerij onder de gemeente Lonneker heeft behoorlijk kunnen werken.

Calicotweverijen worden in een groot aantal gemeenten gevonden. Haar aantal beloopt meer dan 50. Aan eene derzelve, te Goor, is eene koffijzakscheerderij verbonden. De berigten nopens de calicotweverijen luiden algemeen gunstig. De koffijzakweverijen te Oldenzaal hebben niet met dat voordeel gewerkt, hetwelk vroeger werd genoten.

Het heeft der damastweverijen mede geenszins aan werk ontbroken. De vervaardiging van damast-tafellinnen en servetgoed geschiedt menigvuldig aan de huizen der wevers, voor rekening der fabrikanten. Zoo hebben voor éénen fabrikant te Goor, 100 personen op die wijze gewerkt. De damastfabriek te Kampen heeft echter, door gebrek aan genoegzaam debiet, in 1851 eenen geruimen tijd stil gestaan.

De vervaardiging van pilow en bombazijde is gunstig geweest.

In het algemeen heeft de linnenweverij met uitgebreid debiet en voordeel gewerkt, doch is de fabricatie in ééne gemeente niet vooruitgegaan, door den lagen prijs, dien het linnen in de laatste jaren heeft gehad. Het weven van linnen en katoen had tot dusver, in den regel, nog slechts op gewone weefgetouwen plaats. Thans echter is eene stoomweverij aan het Nijverdal opgerigt.

In de katoenweverijen heeft eene gewenschte bedrijvigheid geheerscht. Aan eene derzelve is eene drukkerij en verwerij verbonden.

De linnen- en katoenbleekerijen te Lonneker en Denekamp hebben ten gevolge der bedrijvigheid van het fabriekwezen, veel werk gehad. Bij die te Denekamp bevindt zich eene kunstdroogerij, die in een bloeijenden staat verkeert. Te Goor, Almelo en Lonneker bestaan kunstbleekerijen, die door stoom gedreven worden. Op die te Goor alléén hebben 80 arbeiders werk gehad, terwijl zij te Almelo door overdrevene concurrentie met geringe voordeelen hebben gewerkt.

Te Almelo bestaat eene stoomapréteerfabriek en te Goor eene stoomdroogerij voor linnen en katoen. Beide hebben geregeld werk gehad.

De toestand der rietmakerijen te Hengelo was gunstig. De daar bestaande katoendrukkerij is genoegzaam vervallen. De katoendrukkerijen te Oldenzaal zijn zeer afgenomen en hebben slecht resultaat opgeleverd.

Omtrent de zwart- en blaauwverwerijen zijn algemeen gunstige berigten ontvangen; eene stoffenverwerij te Enschedé wordt door stoom gedreven. Kousenfabrieken bestaan te Zwolle en Kampen: zij verkeeren in gunstige omstandigheden.

De te Oldenzaal bestaande vellenblooterij heeft als vroeger gewerkt, doch zoude naar elders verlegd worden. Algemeen luiden de berigten omtrent de leerlooijerijen thans gunstig; aan die te Steenwijk werd nog eenige meerdere uitbreiding gegeven.

De wasdoekfabriek te Zwolle genoot veel afzet, zoo ook de taffel- en dekenfabriek met bijbehoorenden volmolen te Kampen.

De twee tapijtfabrieken, te Deventer en Kampen, gaan vooruit. Voor eerstgemelde verdient eene bijzondere vermelding; zij staat bekend onder den naam van Koninklijke Deventer Tapijt-fabriek, en behoort aan eene naamlooze maatschappij; er worden Smyrnasche, Schotsche, Doorniksche en alle andere soorten van tapijten geweven; er is in 1851 aan weefloonen uitbetaald f 22,500, en aan spinloonen, die echter gedeeltelijk buiten de gemeente werden verdiend, f 12,300. De door deze fabriek naar de Londensche tentoonstelling gezondene tapijten zijn met de prijsmedaille bekroond.

Drie trijpfabrieken verkeerden te Kampen in eenen goeden toestand.

De kuiperijen vonden over het algemeen genoegzaam werk.

Aangaande de molenmakerijen wordt door het gemeentebestuur van Deventer medegedeeld, dat dezelve aldaar veel te doen hebben en tot aanzienlijke afstanden van de stad, molens leveren.

Te oordeelen naar de ontvangene mededeelingen, en zich vermenigvuldigende verzoeken om magtiging tot oprigting van nieuwe molens, kan de toestand der bestaande koren-, olie- en houtzaagmolens, over het algemeen voldoende geacht worden. De uitbreiding echter, die aan den stoom-koren- en oliemolen te Deventer, als handels- en fabriekstad zoude willen geven, wordt door de accijns-wet op het gemaal gebelet.

De ijzergieterij te Deventer, tevens fabriek van stoom- en andere werktuigen, heeft zich in 1851 in zeer voldoende bestellingen mogen verheugen. Te Zwolle is opgerigt en thans in volle werking, eene ijzergieterij op kleine schaal of smederij in het groot; deze fabriek heeft ach-

niet onbelangrijke uitbreiding erlangd. Te Kampen bestaan eene Koninklijke fabriek van brandspuiten, eene basculen- en kagchelfabriek en twee spijkerfabrieken; derzelver toestand kan gunstig geheeten worden. Orgelmakerijen zijn te Zwolle en Deventer aanwezig, en hebben voldoend werk.

De gazfabriek te Zwolle genoot een toenemend debiet.

De zeilmakerijen en touwslagerijen bevonden zich in een gunstigen toestand.

De papierfabrieken worden meest alle nog steeds gedrukt door de groote concurrentie van het stoompapier en de op groote schaal gedreven wordende sluikerij der lompen naar het buitenland.

Hoezeer de kalkbranderijen in 1851 een zeer goed vertier hebben ondervonden, worden echter de accijns op den turf en de geringe inkomende regten op den buitenlandschen steenkalk, als groote bezwaren tegen den bloei dezer fabrieken opgegeven.

De fabriek van grof aardewerk te Kampen heeft gunstige resultaten opgeleverd.

De steenbakkerijen hebben eene meer dan gewone levendigheid vertoond. Ook de pannebakkerijen ondervonden veel vertier.

Omtrent den toestand der bierbrouwerijen heeft men gunstiger berigten dan vroeger ontvangen; over het algemeen genoten zij eenen goeden afzet.

De jeneverstokerij te Almelo, de likeurstokerij te Zwolle en de likeurfabriek te Kampen verkeerden in gunstigen toestand, evenens de azijnfabriek te Zwolle en die te Deventer.

De cichoreimolens, ten getale van zeven, werken met voordeel en kunnen hun fabricaat wel slijten.

De spek- en hamslagerijen en rookerijen te Olst en Wijhe zijn in eenen bloeijenden staat.

Behalve in andere plaatsen, bestaan te Kampen drie groote sigarenfabrieken, welker toestand zeer gunstig wordt genoemd.

De te Zwolle en Blokzijl aanwezige zoutkeeten hebben met voordeel gewerkt. Dit is mede het geval met de zeepziederijen, hoezeer die te Deventer geacht wordt door de accijnswet belemmering in hare vrije ontwikkeling te ondergaan.

Het mattenmaken wordt, behalve in de fabriek te Blokzijl, zijnde eene werkplaats van liefdadigheid, uitgeoefend te Kampen, Genemuiden, Steenwijkerwold en in eenige buurtschappen onder Zwollerkerspel langs het Zwarte Water gelegen, en levert in den winter een voornaam middel van bestaan voor de mingegoede ingezetenen. Dit fabricaat was in 1851 bevredigend.

De uitoefening der onderscheidene beroepen en bedrijven, handwerken en neringen, heeft, volgens het Overijsselsche verslag, hier meer, elders minder, doch over het algemeen eene gewenschte levendigheid ondervonden, terwijl de ambachtsman over gebrek aan werk niet te klagen vond.

Nieuw opgerigt zijn: te Deventer een stoomkorenmolen, een windoliemolen en eene likeurstokerij, behalve verschillende kleine fabrieken en trafieken: te Zwolle, nevens de bovengemelde ijzergieterij, een houtzaagmolen. In aanbouw zijn te Enschedé eene stoomspinnerij en stoomverwerij.

Te Weerselo is eene calicotfabriek afgebroken.

Op den 31sten December jl. waren in de fabrieken in Overijssel in gebruik 20 stoomwerktuigen met 285 paardenkrachten en 33 ketels.

Ten slotte gewaagt het Overijsselsche verslag van den lust tot aankweeking van wetenschappelijke kennis onder de werklieden, welke, vooral te Zwolle en Deventer, zich sedert eenigen tijd heeft geopenbaard, en neemt uit het verslag van den toestand der gemeente Deventer, dienaangaande het volgende over: » De vereeniging ter bevordering van den bloei van alle ambachten of vakken, welke in betrekking staan met de bouwkunde, is opgerigt in Junij 1848. Haar doel is om wetenschappelijke kennis onder hare leden en verder onder de werklieden te verspreiden, waartoe zij bezig is eene boekverzameling bijeen te brengen, welke reeds 98 werken uitmaakt, waaronder kostbare plaatwerken voorkomen. Zij schrijft nu en dan prijsvragen uit over bouwinrigtingen, welke hier of minder bekend zijn, of minder volledig worden vervaardigd. Zij houdt vergaderingen; 's winters alle weken en zomers eenmaal per maand, waar lezingen worden gehouden. Deze vereeniging telt 105 leden en neemt nog steeds in bloei toe."

De vereeniging te Zwolle strekt tot gelijk einde, en bestaat uit ruim 30 leden, als timmerlieden, metselaars, stukadoors, loodgieters, schilders en smeden. In de wintermaanden worden over de onderscheidene handwerken onderling voorlezingen gehouden, terwijl de leden op eenen avond voor iedere week, gelegenheid hebben daarover met elkander te spreken. Eindelijk hebben de leden dier vereeniging eene school opgerigt, in welke aan hunne zonen onderwijs in de bouwkunde en het handteekenen wordt gegeven. Hiervan werd in den afgeloopen winter door 28 leerlingen gebruik gemaakt, waarvan 12 in de bouwkunde en 16 in het handteekenen.

Groningen:

Na eene onvolledige optelling der in de provincie aanwezige fabrieken en trafieken, berigt het Groningsche verslag het volgende:

» De moutwijnstokerijen hebben in 1851 niet voordeelig gewerkt, doordien de ziekte der aardappelen een nadeeligen invloed op dezelve heeft uitgeoefend, en ten gevolge waarvan sommige dier in deze provincie bestaande fabrieken het geheele jaar niet in werking zijn geweest. De bierbrouwerijen hebben evenmin voordeelig gewerkt, hetgeen mede van sommige der pel- en oliemolens moet gezegd worden. De toestand van die fabrieken, welker fabricaat tot de buitenlandsche scheepvaart in betrekking staat, was mede niet gunstig te noemen. Overigens kan de toestand der fabrieken als vrij goed worden beschouwd."

Vervallen zijn: eene aardappel-siroopfabriek, eene aardappel-moutwijnstokerij en eene scheepstimmerwerf, benevens enkele kleinere fabrieken.

Nieuw opgerigt zijn 13 koren-, olie- en houtzaagmolens, eene bierbrouwerij, eene likeurstokerij, eene leerlooijerij, eene steenbakkerij, eene dakpannenfabriek en eenige kleinere fabrieken. Verder is tot de oprigting van verscheiden andere fabrieken concessie verleend.

Er waren in de fabrieken der provincie Groningen te zamen 13 stoomwerktuigen in gebruik.

Drenthe:

Behalve de korenmolens en eenige olie- en houtzaagmolens, zijn in deze provincie calicot- en katoenweverijen, alle in bloeijenden staat, jeneverstokerijen, bierbrouwerijen, kalkbranderijen, twee glasblazerijen, eene stokerij van chemicalia, en eenige fabrieken van minder belang; alle welke, met een paar uitzonderingen, gezegd worden in gunstigen staat te zijn of althans niet achteruit te gaan.

» Het blijkt uit deze opgave, — zegt het Drentsche verslag, — dat in dit gewest nog weinig fabriek-nijverheid tot hiertoe gevonden wordt, vooral wanneer men daaronder de zoodanige verstaat, die aan vele handen werk geeft en waaraan groote bedrijvigheid verbonden is, immers indien men daarvan uitzondert de fabrieken in de gestichten der Maatschappij van Weldadigheid."

In 1851 is concessie verleend voor de oprigting van eenige korenmolens, een oliemolen en eene kalkbranderij.

Stoomwerktuigen zijn in de fabrieken dezer provincie niet in gebruik, behalve bij de katoenengaren-spinnerij in het gesticht der Maatschappij van Weldadigheid te Veenhuizen, en bij de chemicalien-fabriek te Assen.

Limburg:

De voornaamste fabrieken te Maastricht zijn de volgende: eene aardewerk-fabriek van den heer P. Regout die met 319 arbeiders werkt en in toenemenden bloei is; eene glasslijperij van denzelfde, die in even gunstigen staat is en 360 arbeiders bezigt; deze beide fabrieken werken met 5 stoomketels en 3 stoomwerktuigen. Verder eene wapenfabriek van den heer Stevens, die met 153 arbeiders en 1 stoomwerktuig werkt en in bloei toeneemt. Eene spijkerfabriek van den heer Th. Regout, die gezegd wordt door de bepalingen van het handelsverdrag met Belgie te kwijnen. Twee fabrieken van behangsel-papier, eene van gewast linnen en verlakt leder, eene lakenfabriek, eene ijzergieterij, eene gazfabriek, eene fabriek van vermicelli en macaroni, twee van [illegible], eene van tabak en sigaren, eene van gouden werken, eene van vertind ijzer, twee fabrieken van harde zeep: alle welke fabrieken in gunstigen toestand zijn; vier zoutziederijen die door afneming van het buitenlandsch vertier achteruitgaan; eene feculstokerij, die kwijnt, hetgeen ook, ten gevolge van de hooge regten en den smokkelhandel, het geval is bij de fabrieken van zachte zeep.

Te Roermond is eene fabriek van brandwaarborgkasten en kunstsloten, die 90 tot 100 arbeiders bezigt en met toenemende reputatie zeer gunstig werkt; eene fabriek van geborduurd wit goed met 70 tot 80 arbeiders, en eene van karkasdraad, die beide goed debiet hebben; eene papierfabriek, die met 150 werklieden, 2 stoomwerktuigen en 3 stoomketels dagelijks 2000 Nederl. pond papier vervaardigt en zich met goed debiet uitbreidt; eene bloeijende wolspinnerij en fabriek van wollen goederen, die, in 1850 geheel afgebrand zijnde, in 1851 met groote uitbreiding en verbetering hersteld is, en met 600 tot 700 arbeiders werkt; voorts nog drie fabrieken van katoenen stoffen, die aan ongeveer 1600 personen werk verschaffen.

Te Meerssen is eene papierfabriek die goed debiet heeft en met 98 arbeiders, 2 stoomwerktuigen en 3 stoomketels werkt; en eene fabriek van vermicelli en macaroni, die insgelijk goeden aftrek geniet.

Te Heerlen is eene fabriek van tafelgoed en fijn damast, die het niet aan debiet ontbreekt.

Te Venlo zijn vier zoutziederijen, wier debiet verminderd is; negen tabaks- en sigarenfabrieken, die zich staande houden; vier leerlooijerijen die niet achteruitgaan; zes branderijen, alle in gunstigen staat; drie brouwerijen, die zich staande houden; drie steenhouwerijen en marmerslijperijen, alle met toenemend debiet; eene stijfselfabriek, zich staande houdende; eene pennenbereiderij, waar mede lak vervaardigd wordt, niet achteruitgaande; eene geelgieterij, vooruitgaande.

Te Tegelen zijn eene sigaren- en twee tabaksfabrieken, alle drie zich staande houdende.

Te Maasbrée eene ijzergieterij, in gunstigen staat.

Te Vaals drie lakenfabrieken, die te zamen 152 arbeiders, en twee wolspinnerijen die te zamen 70 arbeiders bezig houden, alle zich staande houdende. De bloei dezer wolspinnerijen hangt af van de meerdere of mindere bedrijvigheid der fabrieken van het naburige Aken, waarvoor zij meestal werkzaam zijn.

Te Wittem eindelijk is eene niet onbelangrijke dekenfabriek.

Er zijn in 1851 in Limburg, voor zoover aan het provinciaal bestuur bekend is, geene fabrieken opgeheven; daarentegen waren alstoen in aanbouw: te Maastricht, eene papierfabriek van de heeren L'hoest, Weustenraad en Comp., die op eene zeer groote schaal ingerigt en van stoomwerktuigen voorzien wordt, en naar men berekent, aan ruim 200 personen werk verschaffen zal; eene fabriek van aardewerk van de heenen Chainaye en Clermont, met twee stoomketels, ook eene inrigting van grooten omvang.

Te Vaeshartelt, onder Meerssen, eene houtzagerij van den heer P. Regout, gedreven door een stoomwerktuig van 12 paardenkracht.

Te Roermond, eene verwerij van Turkschrood garen; eene fabriek van katoenen goederen; eene katoenspinnerij.

En te Vaals, eene der bovenvermelde lakenfabrieken.

Voorts werden in den loop van 1851, vergunningen verleend tot het oprigten van: 2 branderijen, 3 brouwerijen, 1 zoutziederij, 1 ijzergieterij, 8 brikkenovens, 1 zegellakfabriek, 1 fabriek van harde zeep, en 6 koren-, olie- en houtzaagmolens.

Intrekkingen van verleende concessien hebben niet plaats gehad; doch men heeft de werkzaamheden doen staken in eene door stoom gedrevene grofsmederij, die zonder de vereischte vergunning was opgerigt.

Binnen het hertogdom zijn in werking 42 stoomwerktuigen en 60 stoomketels; deze laatste meestal in branderijen. Een van wege de Regering daartoe aangewezen deskundige houdt op die werktuigen een naauwlettend toezigt.

(*Het vervolg hierna.*)

Met dit en het vorig nommer der *Staats-courant* zijn verzonden vel 1, 2 en 13 der *Bijlagen* van het Bijblad II, verschillende laatstelijk bij de Tweede Kamer ingekomen stukken behelzende.

ADVERTENTIEN.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

Provincie *Gelderland.*

AANBESTEDING.

Op Vrijdag den 22sten October des jaars 1852, des middags ten 12 ure zal, onder nadere goedkeuring door den Minister van Staat, Commissaris des Konings in de provincie Gelderland, of, bij zijne afwezendheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofdingenieur

van den Waterstaat in het Vijfde District, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur te Arnhem worden Aanbesteed:

Het leveren en plaatsen van eene Hardsteenen Peilschaal aan de Rivier de Rhijn te Arnhem.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij inschrijving, overeenkomstig Art. 11 van het Bestek.

Het Bestek zal ter lezing liggen aan het locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, aan dat van het Provinciaal Bestuur van Gelderland, te Arnhem, en op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaats-werken in deze Provincie ter lezing gelegd worden.

Vier dagen vóór de Besteding zal de noodige Aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere informatien te bekomen zijn bij den Hoofdingenieur Conrad en den Ingenieur Blaauw, te Arnhem.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
THORBECKE.

MINISTERIE VAN FINANTIEN.

*** Op Dingsdag den 19den October 1852 zal bij Inschrijving worden Aanbesteed de Leverantie van de benoodigde Patent-Olie, ten dienste van het Ministerie van Finantien, voor den jare 1853; zullende de biljetten van Inschrijving voor de Leverantie, vóór of op gemelden dag, des middags ten twaalf ure, moeten zijn ingeleverd bij den Concierge van het Ministerie van Finantien, alwaar de Voorwaarden ter lezing liggen en de Monsters drie dagen vóór de inlevering der biljetten moeten worden bezorgd.

's Gravenhage, den 5den October 1852.

De Minister voornoemd,
VAN BOSSE.

MINISTERIE VAN BUITENLANDSCHE ZAKEN.

*** Op den 16den October 1852 zal, bij Inschrijving, worden Aanbesteed de Leverantie van den Turf, de Haardkolen en het Brandhout, benoodigd voor de dienst van het Departement van Buitenlandsche Zaken, gedurende het jaar 1853, een en ander overeenkomstig de Voorwaarden, welke van heden af ter lezing liggen in het gebouw van gemeld Departement, alwaar de Inschrijvingen voor die Aanbesteding moeten worden ingeleverd vóór of op gemelden dag, des middags ten [illegible]

's Gravenhage, den [illegible] October 1852.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN SONSBEECK.

MINISTERIE VAN MARINE.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden, dat de navolgende verandering en wijziging in de betonning der *Texelsche Zeegaten* zal plaats vinden.

Met aanvang van 1 *Augustus aanstaande*, zullen in het *Westgat* de tegenwoordige uiterwitte, *uiterzwarte* en *tweede zwarte ton* opgenomen en daarentegen gelegd worden:

eene uiterwitte ton, tegen den *Noordkant* van *den bol*, in 60 palmen diepte, op de merken: *Schoute Kaap in den vuurtoren van Kijkduin*; en eene *uiterzwarte* (*spits-tonverbeelvorming*) tegen de *noord-gronden* in 56 palmen diepte, op de merken:

de toren van den Hoorn op Texel in het derde witte noltje benoorden de jonge Pietersduin; Schoute Kaap aan de batterij benoorden Kijkduin; en de kapen aan den *Zanddijk* Z. Z. O. $^2/_3$ O. (miswijzend kompas).

Door deze verandering der betonning zal het tegenwoordig betonde buitengedeelte van dit Zeegat buiten gebruik worden gesteld en de ingang van het *Westgat*, door genoemde uitertonnen aangewezen wordende, nagenoeg ter plaatse komen die thans tusschen de tweede en derde zwarte ton begrepen is.

Verder zullen al dadelijk in het *Schulpengat* de tegen den wal liggende witte tonnen (die men bij het inzeilen aan Stuurboord houdt) met eene zoodanige ton vermeerderd worden en wel ter plaatse tusschen de tweede ton van het zoogenoemde *Fransche bankje* en de derde *witte ton* naar binnen, op de merken:

de kleine kaap aan den voet van Kijkduin, en de vijfde zwarte ton W. N. W. (miswijzend kompas) in 68 palmen diepte.

Wijders zal er op de reede van *Texel*, Oost van *de Laan*, nog eene zwarte ton gelegd worden, in 40 palmen diepte, op de merken:

de molen aan den Helder, even vrij van den Oostkant van den Helderschen Kerktoren en de Israëlitische en Roomsche Kerken juist in elkander.

's Gravenhage, den 19den Julij 1852.

De Minister voornoemd,
J. ENSLIE.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine brengt nader ter kennis van Zeevarenden en verdere belanghebbenden, dat het op den vuurtoren van *Westkapelle* aangebragte *Catadioptrieke licht van den 1sten rang* des avonds *van den 1sten Julij jl.* is ontstoken.

Dit verbeterde stilstaand licht is gelegen op 51° 31′ 45″ Noorderbreedte en 3° 27′ 3″ lengte b/o *Greenwich*. Het is 44 Ned. ellen boven gewoon hoog water verheven en verlicht eenen boog des horizons van 257°, namelijk: van 21° beoosten het Noorden, door het Noorden, Westen en Zuiden, tot het Z. O. t. O., voor zoover het gezigt van het licht op de *Schelde* niet door hooge duinen benomen wordt.

Door gedane waarnemingen, ter hoogte van het dek eens Loodskotters, is alsnu gebleken, dat het licht van Westkapelle in peiling Z. O. en ter zelfder tijd het *draailicht van Schouwen* Z. O. t. O. $^1/_4$ O. peilende, in eene diepte van 16 vadem water uit het gezigt verloren werd of onderging; zijnde dit een afstand van 5 Duitsche Zeemijlen.

De waarnemingen voortzettende aan boord van den Loodskotter, is op 4 ellen boven het dek, in het tuig (het oog nagenoeg 7 ellen boven den waterspiegel verheven), het licht van *Westkapelle* in peiling Z. O. en het *draailicht van Schouwen*, van het dek, nog in het gezigt in het Z. O. $^1/_2$ O., in de diepte van 17 vadem, eerstgemeld licht uit het gezigt verloren of ondergegaan.

Het licht van *Westkapelle* is alzoo, op de opgegeven hoogte in het tuig, ruim 6 mijlen ver zigtbaar geweest.

Met gelegenheid van goed vurenzigt, is al verder door waarnemingen met het tonnenleggers-vaartuig (tot dat einde van *Brouwershaven* naar buiten gezonden) gebleken, dat in de strekking van de geleidemerken van *Noord-Schouwen* naar Zee zeilende, helder zigt verkregen is van het verbeterd kustlicht van *Westkapelle* op de scheidingslijn van licht en duister, in peiling in het Z. Z. W., loodende de diepte van 12 vadem water. Ter zelfder tijd was het *draailicht van Schouwen* in peiling Z. O. t. O. en de staande vuren van *Renesse* O. Z. O., zijnde dit op 3 mijlen afstand van het groote vuur van *Noord-Schouwen*.

Het vuur van *Westkapelle* is alzoo, in zijnen verbeterden toestand, zelfs bij gewoon vurenzigt, allezins dienstig geworden tot het aandoen van *het Zeegat van Brouwershaven*; het is gebleken, bij het naderen van den *Banjaard*, te verduisteren, zoodra men het westelijker dan Z. Z. W. verkrijgt, in de strekking midden door de zoogenaamde *Kil van Banjaard*, dat is: tusschen de *Steenbank* en *Banjaard*.

De peilingen, hierin voorkomende, zijn alle miswijzend.

's Gravenhage, den 20sten Julij 1852.

De Minister voornoemd,
J. ENSLIE.

Provincie Noordbraband.

AANBESTEDING.

Op Vrijdag den 15den October des jaars 1852, des voormiddags ten elf ure, zal, door de Gedeputeerde Staten van Noordbrabant, en in bijzijn van den Hoofdingenieur van den Waterstaat in het Zesde District, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur te 's Hertogenbosch, worden Aanbesteed:

Het Onderhoud van al de Groote Provinciale Wegen, gedurende drie jaren, ingaande met den 1sten Januarij 1853 en eindigende met den 31sten December 1855, en zulks in [illegible] perceelen.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod.

Het Bestek der voorgemelde Aanbesteding zal [illegible], behalve aan het locaal van het Provinciaal Bestuur van Noordbraband te 's Hertogenbosch, ter lezing liggen op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaats-werken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende vier dagen vóór de Besteding de noodige Aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere informatien te bekomen zijn bij den Hoofdingenieur van den Waterstaat in Noordbraband H. F. Fijnje, en voor het eerste en tweede perceel bij den Ingenieur L. Rijsterborgh, voor het derde, vierde, vijfde en zesde perceel bij den Ingenieur E. C. B. Ridder van Rappard te 's Bosch, en voor het zevende, achtste, negende en tiende perceel bij den Ingenieur J. de Kruijff te Breda.

De Gedeputeerde Staten van Noordbraband,
A. J. BORRET.
De Griffier,
J. MENU.

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

*** Bij Acte, op den 29sten September 1852, ten overstaan van den Edel Achtbaren Heer Regter in het Tweede Kanton van het Arrondissement Amsterdam gepasseerd, is door Mejufvrouw *M. Th. M. Monterosso*, Weduwe van *M. Lucas*, aan hare Kinderen *Matthijs Lucas en Johannes Jacobus Lucas*, verleend Handligting tot het drijven van Handel in Galanterien en tot het verrigten van al datgene wat daarmede in betrekking staat.

Geschiedende daarvan bij deze Aankondiging, ingevolge Art. 486 van het Burgerlijk Wetboek.

*** De Ondergeteekenden, *Carel Frantzen*, Fabrikant, *Pieter Carel Jan van Galen*, Notaris, en *Jacobus Cornelis Brocx*, Fabrikant, allen wonende te Geldrop, provincie Noordbraband, hebben bij Acte in dato den 28sten September 1852, geregistreerd te Helmond den 1sten October 1852, onder de Firma van *Frantzen en Compagnie*, te Geldrop opgerigt eene Vennootschap voor den Tijd van tien achtereenvolgende Jaren, een aanvang nemende den 1sten October 1852 en eindigende op gelijken datum in den jare 1862, om Lakens en alle andere Wollen Stoffen voor loon te Vollen en te Apreteren.

Ieder Vennoot onder de Firma zal geregtigd zijn te teekenen voor het beheer en uitoefening dezer zaak; echter zal door geen hunner alleen of afzonderlijk voor rekening der Vennootschap gelden mogen opgenomen of ter leen gegeven worden, tot welke handelingen de onderteekening der drie Vennooten wordt gevorderd.

Geschiedende deze Bekendmaking ter voldoening aan Art. 28 van het Wetboek van Koophandel.

Geldrop, den 2den October 1852.

C. FRANTZEN.
P. C. J. VAN GALEN.
J. C. BROCX.

ONTBINDING VAN VENNOOTSCHAP.

Bij onderhandsche Acte hebben de Ondergeteekenden *J. Lioni Ez.* en *M. Hijmans Jz.* de Vennootschap tusschen hen onder de Firma *Lioni & Hijmans* alhier bestaan hebbende tot het drijven van Handel in Tabak, Sigaren enz., Ontbonden; zullende voortaan door geen der Vennooten die Firma mogen worden gevoerd of geteekend, dan alleen en uitsluitend *in Liquidatie*, door *H. Hijmans Jz.*, (Tweede ondergeteekende), die als Liquidateur, met de vereffening der uitstaande zaken van de Firma belast. Dezelve zal wijders het voormelde vak van handel voor eigene rekening en ten zijnen privé name blijven uitoefenen.

Dankende voor het vertrouwen in de nu ontbondene Firma gesteld, roept hij hetzelve beleefdelijk op zijnen persoon in; zullende zich steeds beijveren hetzelve waardig te zijn.

NB. *Zij die aan de voormelde Vennootschap eenige vordering hebben gelieven die binnen 14 dagen op te geven.*

Amsterdam, 1 October 1852.

J. LIONI *Ez.*
M. HIJMANS *Jz.*

TE 'S GRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.